

Motion till riksdagen

1989/90:U628

av Ingela Mårtensson m.fl. (fp)

Västsahara

Kriget i Västsahara, som är ett av världens sista kolonialkrig, har pågått i snart 14 år. Frågan om Västsaharas självständighet har varit på FN:s dagordning långt innan dess. År 1966 lovade Spanien västсахarierna självbestämmande efter påtryckning av FN. Då tändes ett hopp som lever än i dag.

Spanien infriade dock aldrig sitt löfte utan lät Marocko och Mauretania överta rollen som kolonialmakter. Befrielseorganisationen Polisario Front proklamerade den Sahariska Arabiska Demokratiska Republikens (SADR) exilregering den 27 februari 1976. Samtidigt förklarades krig mot ockupationsmakterna. År 1979 drog sig Mauretania ur konflikten.

I juni 1981 antog OAU (Organisation of African Unity) en plan för eldupphör och folkomröstning under FN:s överinseende om regionens framtid. Chanserna för att genomföra denna plan kollapsade 1984 när Marocko drog sig ur OAU i protest mot att SADR fick delta som fullvärdig medlem.

FN:s generalsekreterare har aktivt försökt få till stånd samtal mellan Polisario och Marocko om Västsaharas framtid. FN:s generalförsamling har också tagit en rad resolutioner – nu senast i konsensus i december 1989 – om att parterna ska förhandla om eldupphör och regler för folkomröstning. I januari 1989 träffades parterna för första gången, men sedan dess har läget lästs igen eftersom Marocko vägrar att förhandla direkt med Polisario.

Sverige hör på olika sätt i FN och genom kontakt med parterna aktivt agera för att fredsförhandlingar kommer till stånd.

Konflikten har medfört att cirka 200 000 saharier tvingats fly till södra Algeriet, där de lever i flyktingläger. Lägren är mycket väl organiserade av dess invånare, men bristen på förnödenheter är stor. Tälten utsätts för stora påfrestningar och måste bytas ut efter hand. Likaså är det en förutsättning för sahariernas överlevnad att de kan transportera förnödenheter från Alger till lägren vid Tindouf. Det finns ett akut behov av tält/tältduk och transportmedel.

Sverige ger sedan lång tid tillbaka bistånd till Västsahara. Rädda barnen arbetar sedan 1975 med stöd för de sahariska flyktingarna. Tillsammans med Röda korset har man bl.a. finansierat ett socialt center. Förra året avsattes 21 miljoner kronor för katastrofinsatser. Detta bidrag kanaliseras främst genom Rädda barnen. Biståndsminister Lena Hjelm-Wallén har i en riksdagsdebatt den 12 december 1989 deklarerat att hon är "beredd att ytterligare bredda stödet genom andra enskilda organisationer". Det är positivt, men vi

anser att det nu är dags att låta det bistånd som kan ges utöver vad som förde-
las genom olika frivilliga organisationer, gå direkt till Polisario. Polisario har
visat att de på ett utomordentligt sätt kan administrera och distribuera den
hjälp som de får idag. Det skulle också vara en form av erkännande av Poli-
sario att ges detta förtroende. Sverige kan ju inte av formella skäl erkänna
SADR:s regering, vilket länge varit ett önskemål från Polisarios sida. Direkt
bistånd är ett erkännande av Polisario som representant för det sahariska
folket.

Det är ju inte unikt att befrielseorganisationer får direkt bistånd. Både
SWAPO och ANC har fått direkt bidrag för humanitär verksamhet. Därför
finns det inget som hindrar att också Polisario skulle kunna få direkt bistånd.
Frivilliga organisationer måste själva bistå med 20 procent av biståndet. Där-
för har det varit svårt att kunna utnyttja de ytterligare biståndspengar som
regeringen säger sig vara villig att ge till Västsahara.

Marocko fick under förra budgetåret 46 milj. kr. i svenskt bilateralt bi-
stånd. Dessutom lämnades en u-kredit om 100 milj.kr. och Sverige bidrog
med ytterligare 7 milj. kr. genom världslivsmedelsprogrammet (WFP). Sve-
rige bör inte ge bistånd till Marocko så länge kung Hassan vägrar att fullfölja
den av FN godtagna fredsplanen för Västsahara.

Enligt Polisario har Marocko deporterat cirka 6 000 unga människor från
Västsahara till Marocko. Det sker ständigt kränkningar av mänskliga rättig-
heter på de ockuperade områdena. Mer än 800 personer har försvunnit och
andra kastas i fängelse och torteras. Sverige bör agera för att FN skickar ob-
servatörer till området för att studera eventuella brott mot mänskliga rättig-
heter.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-
tionen anförts om aktivt stöd för dialog mellan Polisario och Marocko,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-
tionen anförts om direkt bistånd till Polisario,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-
tionen anförts om förutsättningarna för bistånd till Marocko,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-
tionen anförts om FN-observatörer i Västsahara.

Stockholm den 24 januari 1990

Ingela Mårtensson (fp)

Charlotte Branting (fp)

Maria Leissner (fp)